

Svet za odziv na sovražni govor je bil ustanovljen februarja 2015 v okviru projekta »Z (od)govorom nad sovražni govor«.
Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor deluje v drugem mandatu kot povsem samostojno in neodvisno telo.

Javni odziv Sveta za odziv na sovražni in diskriminatorni govor

20. oktober 2016

Uvodna pojasnila o delovanju Sveta za odziv na sovražni in diskriminatorni govor

Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor (Svet) kot neodvisno telo zasleduje javni interes, ki se kaže v vključujoči in enakopravni družbi, varstvu pred nasiljem, rasizmom, nestrpnostjo in diskriminacijo. Pri svojem delu izhaja iz načela enakega obravnavanja ne glede na osebne okoliščine, spoštuje sekularizem in prepoved diskriminacije. Še posebej se ob tem navezuje na Ustavo Republike Slovenije, ki v svojem 63. členu prepoveduje spodbujanje k neenakopravnosti in nestrpnosti ter k nasilju in vojni, na 297. člen Kazenskega zakonika Republike Slovenije, ki kaznuje javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti, na zakone s področja enakega obravnavanja in prepovedi javnega izražanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti, merila Evropskega sodišča za človekove pravice in temelje, ki jih predstavljajo mednarodni dokumenti, ter na definicijo Sveta Evrope, ki sovražni govor označuje kot »vsako obliko izražanja, ki širi, razpihuje, spodbuja ali opravičuje rasno sovraštvo, ksenofobijo, antisemitizem ali druge oblike sovraštva, ki temeljijo na nestrpnosti, vključujoč nestrpnost, izraženo z agresivnim nacionalizmom in etnocentrizmom, diskriminacijo in sovraštvom proti manjšinam, migrantom ali osebam z migrantskim ozadjem«.

Svet zbira pobude oziroma opozorila na primere, ki se ljudem zdijo sporni in vredni javnega odziva. Odzove se tudi po lastni presoji, ne da bi dobil pobudo za obravnavo. Lahko se odziva na sovražni in diskriminatorni govor zgolj v skladu s svojimi omejenimi zmožnostmi in zunaj institucionalnih okvirjev. Cilj je z javnim delovanjem opozarjati na problem sovražnega govora in reagirati na pojave nestrpne, diskriminatorne in sovražne javne besede, hkrati pa tudi prispevati k vzpostavljanju etičnih standardov javnega komuniciranja, ki so pomembni v prizadevanjih za doseganje enakosti. Menimo, da je treba z javno in poglobljeno razpravo opozarjati tudi na pojave diskriminatornega govora, ki manjšinam oz. marginaliziranim skupinam zanika pravice ali jih obravnava na način, ki opravičuje njihov deprivilegiran položaj. Svet v svojih odzivih izhaja iz vprašanja, ali prihaja pri nekem primeru javnega govora do promoviranja legitimnosti neenakopravnosti, neenakega obravnavanja, diskriminacije, izključevanja, nestrpnosti, nasilja ali sovraštva. V tem smislu vedno v presoji upošteva, ali je govor uperjen proti manjšinam in ali tisti, ki se izreka, govori s pozicije moči in vpliva.

Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor je v obdobju med 21. majem in 18. oktobrom 2016 prejel in obravnaval 8 novih zunanjih pobud/primerov, vendar se za javni odziv vsakič odloča glede na že predstavljena merila. V nadaljevanju sledi naš odziv za omenjeno obdobje:

1. Islam kot zločinska ideologija

(Reporter, maj-september 2016)

Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor je 24. maja 2016 prejel pobudo za odziv na zapis v tedniku Reporter pod naslovom *»Islam je zločinska ideologija, zahod ga mora zdrobiti, če želi preživeti«*, ki mu sledi podnaslov *»Islam je zločinska ideologija, ki si zasluži, da jo uvrstimo v isto kategorijo kot nacizem, fašizem in komunizem - Je v nasprotju z načeli evropskega prava, zato jo je treba, kot njene predhodnike, premagati - Zahod mora zdrobiti islam, če hoče preživeti.«* Prispevek podpisuje J.B. (verjetno Jože Biščak) in je bil objavljen na spletni strani 23. maja 2016.

NASLOVNICA SLOVENIJA SVET MAGAZIN KOMENTARJI TISKANA NAROČI SE

»Islam je zločinska ideologija, zahod ga mora zdrobiti, če želi preživeti«

Islam je zločinska ideologija, ki si zasluži, da jo uvrstimo v isto kategorijo kot nacizem, fašizem in komunizem - Je v nasprotju z načeli evropskega prava, zato jo je treba, kot njene predhodnike, premagati - Zahod mora zdrobiti islam, če hoče preživeti.

23. maj 2016, ob 14:48 (posodobljeno: 24. maj 2016, ob 10:49)

Tekst: J. B. | Foto: iStock

prijazna oblika

Ogledov 16,294
Komentarjev: 29

Preberite še

Razburjeni starši: radikalna muslimanka nima kaj predavati
mojemu otroku

Bolniki pozor! Muslimanske medicinske sestre si ne umivajo rok!

To je v češkem parlamentu, kjer so pripravili srečanje z naslovom »Naj se bojimo islama?«, tudi pred tujimi diplomati dejala pravica, aktivistka in političarka Klára Samková, kar je tako razjezilo turškega veleposlanika Ahmeta Necatija Bigalija, da je z nekaj muslimanskimi gosti začasno zapustil srečanje, poročajo češki portali. Čehi pač zadeve poimenujejo s pravimi besedami, zato je tudi Samková brez

Svet je na seji 23. septembra 2016 soglasno sklenil, da obravnava prijavo in se odzove. Ob tem opozarja, da se je glede širjenja sovraštva do beguncev in begunk že odzval, tudi v posebni [izjavi Sveta za odziv na sovražni govor 4. septembra 2015](#) z opozorilom proti sovražni, rasistični in protibegunski retoriki v medijih, proti izpostavljanju in reprodukciji tovrstnih sporočil. Svojo obravnavo je v primeru zapisa z naslovom *»Islam je zločinska ideologija, zahod ga mora zdrobiti,*

če želi preživeti» Svet še razširil, saj je ugotovil, da isti avtor v istem časopisu objavlja številne prispevke s podobno protiislamistično vsebino. Ugotavljamo, da članek vsebuje drastično obliko sovražnega govora, usmerjenega proti islamu kot religiji, sovražne besede o religiji – Islamu – pa skozi članek prehajajo v odkrit sovražni govor do pripadnikov in pripadnic verske manjšine, pri čemer tako naslov kot podnaslov sugerirata posplošeno stališče, skrito za navedbe avtorice, ki jo sicer citira. Novinar navidez nevtralnno povzema nastop v češkem parlamentu in besede, ki naj bi jih v češkem parlamentu izrekla aktivistka in političarka Klára Samková, s čimer je povzročila manjši škandal.

Da novinar »zgolj« reproducira tuje islamofobne in sovražne zapise proti islamu in formalno ne predstavlja svojih trditev, ampak bolj ali manj selektivno išče izjave drugih, ne more biti opravičilo pred dejstvom, da predstavlja nestrpna stališča o islamu kot »zločinski ideologiji«, obliki totalitarizma. Doda celo nevarno pobudo, da je treba islam v Evropi »zdrobiti«, če hočemo preživeti. To stori na način, ko v naslovu in podnaslovu ni razbrati, da gre za partikularno mnenje. Na podlagi tega in hkrati drugih njegovih sorodnih zapisov lahko utemeljeno sklepamo, da želi premišljeno spodbujati in opravičevati versko sovraštvo in obenem sovraštvo do tujcev.

[NASLOVNICA](#)
[SLOVENIJA](#)
[SVET](#)
[MAGAZIN](#)
[KOMENTARJI](#)
[TISKANA](#)
[NAROČI SE](#)

Ljubljana na poti islamizacije: na minaret pritrdili polmesec

Potem ko je Ljubljana pred dobrim tednom prvič v zgodovini dobila minaret, so konec tedna na vrh kupole pritrdili še polmesec. Turiste in dnevne ekonomske migrante, ki se bodo v prestolnico pripeljali z vlakom, bo tako ob pivovarni Union pričakal islamski simbol.

30. maj 2016, ob 14:56 (posodobljeno: 30. maj 2016, ob 17:27)

Tekst: Jože Biščak | Foto: Primož Lavre

Tweet
 Share 535

Tiskalniku

Ogledov 15,265
Komentarjev: 23

Preberite še

- Ljubljanska džamija pospešeno raste v nebo (FOTO)
- Prebivalce Beograda skrbi džamija
- Nekdanji direktor Sove: Veljalo bi razmisliti o zaustavitvi gradnje džamije v Ljubljani

Iz 9. nadstropja na Dunajski 5, kjer je uredništvo Reporterja, smo donedavnega lahko gledali Triglav, simbol slovenstva, od danes naprej nam pogleda na Julijske Alpe ne bo kazila samo kupola minareta, ampak tudi muslimansko znamenje na vrhu – kovinski polmesec. Delavci, ki so delali na minaretu in so večinoma delali brez ustrezne delovne opreme (bili so brez čelad), so ga pritrdili med zadnjim

Podobne trditve, tokrat svoje, Jože Biščak razvija tudi v članku z naslovom »Ljubljana na poti islamizacije: na minaret pritrdili polmesec« in podnaslovom »Potem ko je Ljubljana pred dobrim tednom prvič v zgodovini dobila minaret, so konec tedna na vrh kupole pritrdili še polmesec. Turiste in dnevne ekonomske migrante, ki se bodo v prestolnico pripeljali z vlakom, bo tako ob pivovarni Union pričakal islamski simbol.« Članek je bil objavljen v Reporterju 30. maja 2016. V njem zapiše, da lahko ljubljanski Islamski center, ki bo poleg džamije zajemal še športno dvorano in druge objekte, »po izkušnjah iz zahodne Evrope postane leglo radikalizacije in terorizma«.

Navedimo še tretji Biščakov članek iz iste revije, objavljen 20. septembra 2016 pod naslovom »Dobiva Ljubljana prvi šeriatski geto?« in podnaslovom »V bližini džamije bo zrasla nova stanovanjska soseska. Izkušnje iz Evrope učijo, da take soseske poselijo večinoma muslimani, kjer najdejo zavetje teroristi.« V njem navede, da bo Ljubljana »očitno za Bežigradom dobila prvi pravi muslimanski geto, ki se bo lahko spremenil v tako imenovano cono »no go«. Gre za območje, ki se ga policija izogiba in ki ga nadzorujejo tako imenovane šeriatske milice, ki ne terorizirajo samo stanovalcev soseske, ampak vsiljujejo muslimanski način življenja tudi mimoidočim in bližnjim staroselcem. Po Evropi so taka območja znana tudi po radikalizaciji, ki poraja teroristično aktivnost.« Po njegovem »tako utegne biti tudi za Bežigradom v Ljubljani. In to v neposredni bližini središča mesta, kjer bi teroristični napad povzročil največ človeških žrtev.«

REPORTER

NASLOVNICA SLOVENIJA SVET MAGAZIN KOMENTARJI TISKANA NAROČI S

Dobiva Ljubljana prvi šeriatski geto?

V bližini džamije bo zrasla nova stanovanjska soseska. Izkušnje iz Evrope učijo, da take soseske poselijo večinoma muslimani, kjer najdejo zavetje teroristi.

20. september 2016, ob 06:59 (posodobljeno: 20. september 2016, ob 06:59)

Tekst: Jože Biščak | Foto: Primož Lavre

Tweet
Share 633

Tiskalniku

prijazna oblika

Ljubljana (in z njo Slovenija) bo očitno za Bežigradom dobila prvi pravi muslimanski geto, ki se bo lahko spremenil v tako imenovano cono »no go«. Gre za območje, ki se ga policija izogiba in ki ga nadzorujejo tako imenovane šeriatske milice, ki ne terorizirajo samo stanovalcev soseske, ampak vsiljujejo muslimanski način življenja tudi mimoidočim in bližnjim staroselcem. Po Evropi so taka območja znana tudi po radikalizaciji, ki poraja teroristično aktivnost.

Ogledov 14,121

Komentarjev: 45

Preberite še

Biščak je s številnimi trditvami in namigi (naštejmo jih znova: Islam je zločinska organizacija, Islam je novi totalitarizem, Islam je treba zdrobiti, Islamski center lahko postane leglo radikalizacije in terorizma, Ljubljana bo dobila muslimanski geto in vsiljeni način življenja, Ljubljana bo dobila šeriatsko milico, ki bo terorizirala stanovalce, v Ljubljani bo prišlo do radikalizacije in teroristične dejavnosti s človeškimi žrtvami) nesporno sledil agendi širjenja in spodbujanja sovraštva do islama, razpihoval ksenofobijo pred muslimani in muslimankami ter gradil svoja sporočila na stereotipih, ki spodbujajo sovraštvo do migrantov in migrantk. Skoraj vsi najbolj nestrpni in protiislamski poudarki so hkrati skrbno postavljeni v naslove in podnaslove, kar priča o nameri novinarja, da s sovražnim govorom doseže čim večji učinek pri bralstvu, zaradi lokacije pa je specifično želel k nestrpnosti spodbuditi predvsem prebivalce in prebivalke Ljubljane.

Svet za odziv na sovražni govor je bil ustanovljen februarja 2015 v okviru projekta »Z (od)govorom nad sovražni govor«.
Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor deluje v drugem mandatu kot povsem samostojno in neodvisno telo.

2. MMC blogi

(MMC RTV SLO, obdobje od začetka leta 2016)

Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor je 1. junija 2016 prejel pobudo, da se odzove na bloge na MMC RTV. Prijaviteljica ugotavlja, da se je »povečalo število objav z odkrito rasistično, ksenofobno, antisemitsko in (neo)nacistično vsebino«. Po prebrani pritožbi o komentarjih na MMC, intervenciji Varuha pravic gledalcev in poslušalcev, ki je na voljo na spletu, ter po iskanju in pregledu omenjenih komentarjev Svet ugotavlja, da je bila večina komentarjev, ki so navedeni v pritožbi in jih tudi sami prepoznavamo kot sovražne, izbrisana, npr. *»sodniki v nuermbegu so imeli bolj krvave roke kot obsojenci«* ter *»Židje so strahovito zahrbtni, zviti in brezobziren narod. Hitler je bil nevaren, a se mi vseeno zdi, da jih je še premalo tepel!«*. Tako smo se na seji 23. septembra 2016 odločili, da posebna reakcija na sovražni govor v teh primerih ni smiselna. Mimo te pritožbe pa dodajamo naslednje:

- številni komentatorji na MMC ne dosegajo osnovnih standardov informirane razprave, niso osredotočeni na temo, njihove ideje niso konsistentno predstavljene in ne prispevajo k širjenju misli, ker gre za ne-misli; zato v teh prispevkih ni mogoče prepoznati kakršnegakoli javnega interesa,
- reakcije uredništva MMC na sovražne zapise so praviloma ustrezne, a prepočasne, saj ne obstaja zadovoljiv sistem vnaprejšnjega preprečevanja sovražnega govora,
- sovražni govor politikov in drugih javnih oseb, izrečen v javni sferi in citiran na medijskih portalih ostaja objavljen in dostopen javnosti, kljub temu da izpolnjuje vse znake sovražnega govora; takšno arhiviranje je po eni strani razumljivo, po drugi pa so mediji dolžni oblikovati mehanizme za označevanje sovražnega govora tudi v primerih, ko ga ne sankcionirajo z izbrisom; v nasprotnem se sovražni govor nejavnih oseb sankcionira, sovražni govor javnih oseb pa ne; takšna praksa ni skladna z obsegom družbene moči, vplivom izrečenih misli ter odgovornostjo, ki jo imajo javne in nejavne osebe za oblikovanje strpne in demokratične družbe,
- Varuh pravic gledalcev in poslušalcev deluje nezadostno, saj ima vlogo posrednika, ki prepošilja pritožbe k naslovnikom in od njih nazaj k pritožnikom, njegova mesečna poročila so slabo strukturirana, večinoma predstavljajo kopijo preposlanih e-mailov in so skoraj neberljiva; letna poročila vsebujejo več konteksta, so pa napisana v domačijem slogu ter nelektorirana in v jeziku, ki je za javno institucijo neustrezen (<http://www.rtvsl.si/varuh/porocila>). Varuh po mnenju Sveta ne naredi dovolj v zvezi s pritožbami, povezanimi s tematiko sovražnega govora.

Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor tako sklepa, da si uredništvo MMC prizadeva za doseganje postavljenih standardov v boju zoper sovražni govor. Ni pa vedno pri tem uspešno, saj je vodstvo javnega zavoda sprejelo neprimerno strateško odločitev, da se platforma ne bo urednikovala.

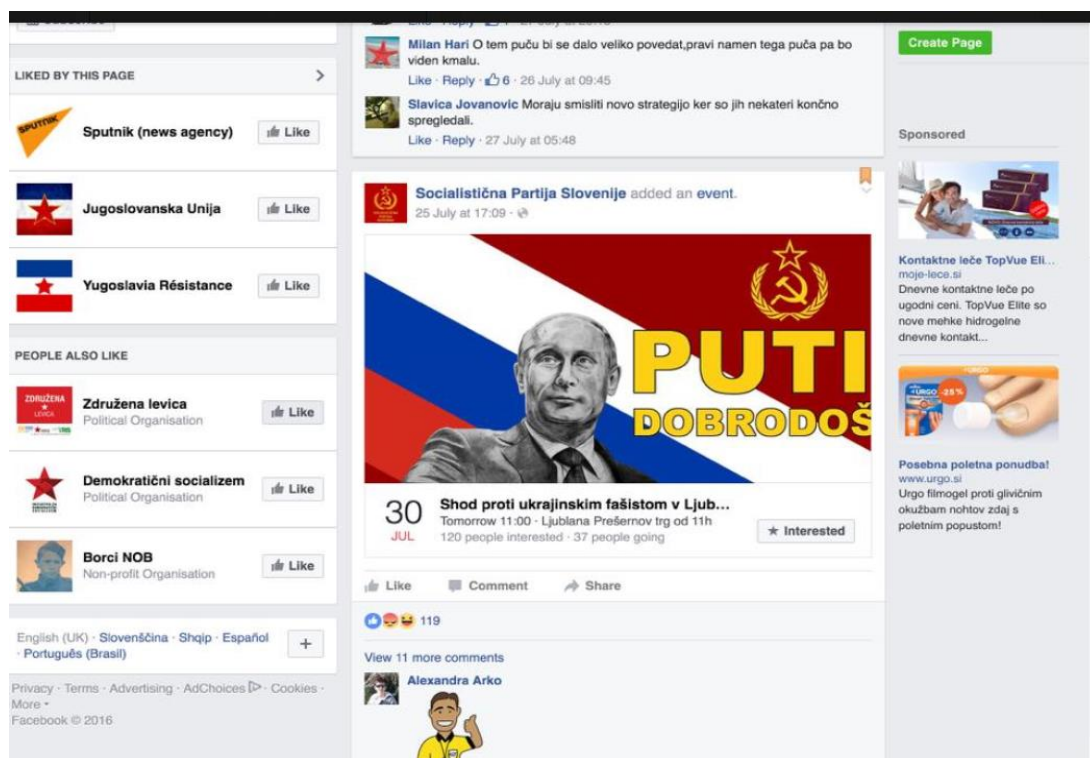
3. Napad na protestnike in protestnice proti obisku Putina, pripadnike in pripadnice ukrajinske skupnosti v Sloveniji

(Ljubljana, 30. julij 2016)

Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor je 8. avgusta 2016 prejel pobudo za odziv zaradi poimenovanja ukrajinske skupnosti v Sloveniji z »ukrajinskimi fašisti«.

Ukrajinska skupnost je dne 30. 7. 2016 organizirala shod proti obisku ruskega predsednika Putina v Slovenijo. Člani skupine Socialistična partija Slovenije so na svojem Facebook profilu organizirali neprijavljen protishod, prav tako pa so njeni člani protestnike proti obisku Putina pred rusko ambasado označili za »fašiste«. Že prijavljeni shod ukrajinske skupnosti je kasneje odpadel, saj slovenska policija ni mogla zagotoviti varovanja udeleženk in udeležencev.

Svet je na seji 23. septembra 2016 soglasno sklenil, da obravnava prijavo in se odzove. Menimo, da gre za jasno izraženo sovražnost proti celotni skupnosti neke države. Protestniki in protestnice proti Putinu niso z ničemer dali povoda, da bi se jih tako označilo. Imeli so vso pravico izraziti svoje mnenje o politiki Rusije pod Putinovim vodstvom do Ukrajine. Ob tem so svoj protestni shod tudi prijavili, a ga zaradi nasilnega ravnanja slovenskih državljanov niso mogli izvesti na prijavljenem mestu. Nasilno izrivanje s prostora, za katerega so imeli dovoljenje, in zmerjanje pri nas živečih ukrajinskih državljanek in državljanov s fašisti, je še posebej obsojanja vredno zato, ker je izraz nacionalne nestrpnosti predstavnikov večinskega prebivalstva nad maloštevilno pri nas živečo ukrajinsko skupnostjo. Svet poudarja, da je nestrinjanje posameznikov ali skupin z uradno politiko neke države povsem legitimno. Označevanje celotne populacije z »ukrajinskimi fašisti« pa je neposreden izraz sovražnosti na podlagi narodne pripadnosti. Kot tako pa to nasilje izkazuje prav tisto, kar so njegovi protagonisti pripisali ukrajinskim protestnikom proti Putinu, elemente fašizma.

Svet za odziv na sovražni govor je bil ustanovljen februarja 2015 v okviru projekta »Z (od)govorom nad sovražni govor«.
Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor deluje v drugem mandatu kot povsem samostojno in neodvisno telo.

4. Scenarij mednarodne vojaške vaje »Takojšen odgovor«

(Novo mesto, Cerklje ob Krki, 20. september 2016;
[RTV SLO](#), Slovenska kronika »Urjenje za morebitni begunski val«, 20. september 2016)

Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor je 22. septembra 2016 prejel pobudo za odziv na scenarij mednarodne vojaške vaje »*Takojšen odgovor*«, ki je 20. septembra potekala v Novem mestu in Cerkljah ob Krki, pa tudi na Hrvaškem. Prijaviteljica je predlagala, naj Svet scenarij vojaške vaje, kot je bil predstavljen na RTV Slovenija, obravnava kot primer sovražnega govora, pri katerem je šlo za jasno izraženo projekcijo teroristov v begunce oziroma nakazano neposredno povezavo med begunci in terorizmom. Svet je pobudo obravnaval na seji 23. septembra 2016 in sklenil, da se na pobudo javno odzove.

Scenarij mednarodne vojaške vaje »*Takojšen odgovor*«, ki jo je soorganiziralo Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije, je bil zasnovan na zagotavljanju varnosti ob domnevnem množičnem prihodu migrantov. Kot so zapisali tudi na spletnih straneh ministrstva, so na vaji »*prikazali postopke sodelovanja vojske pri spoprijemanju z begunsko-migrantsko situacijo in pri odstranitvi teroristične grožnje*« ter oskrbo ranjencev. V delu, ki je bil predviden za javnost, in so ga tudi na TV Slovenija povzeli v prispevku, so pripadniki vojske izvedli prizor, v katerem se je v skupini beguncev, ki se je istočasno s protibegunskimi lokalnimi protestniki približala »kontrolni točki«, razstrelil terorist in ranil več ljudi, dva terorista pa sta zbežala.

Begunke in begunce je scenarij vojaške vaje dejansko vzpostavil kot neposredno teroristično grožnjo za državo in domače prebivalstvo, ki zahteva »takojšnje« krizno ukrepanje vojske. V Svetu opozarjamo, da je takšno poenostavljeno in neutemejeno slikanje begunk in beguncev v vsakem primeru nedopustno. Še posebej problematično je zaradi dejstva, da gre za govor, ki ga je javnosti preko scenarija vojaške vaje posredovala država oziroma so ga posredovali njeni najvišji predstavniki in predstavnice. Pogled predstavnikov oblasti, ki begunce vzpostavlja kot potencialne teroriste, namreč le še pogloblja, pravzaprav legitimira strah prebivalstva pred begunkami in begunci in s tem, ob že tako zaostrenem vseevropskem protibegunskem ozračju, tudi negativen oziroma sovražen odnos javnosti do ene najbolj ranljivih skupin na svetu, ki bi jim ob morebitnem prihodu tudi naša država v prvi vrsti morala nuditi zaščito in varnost.

Dodatno je zaskrbljujoče to, da zelo spornega scenarija vaje niso prepoznali niti na RTV Slovenija, ki je v prispevku scenarij povzela povsem nereflektirano. Vzpostavljeno povezavo med morebitnim ponovnim prihodom beguncev in (takojšnjimi) terorističnimi akcijami so tudi sami potrdili že z imenom prispevka »*Urjenje za morebitni begunski val*«. Novinarka je v prispevku poudarila, da smo bili priča vaji, ki lahko postane resničnost. Prispevek je v skladu s tem po oceni Sveta v nasprotju s [Poklicnimi merili in načeli novinarske etike](#) RTV Slovenija, v katerih je med drugim navedeno, da se mora ta izogibati stereotipom ter gojenju in podžiganju predsodkov (12. točka). Od javnega zavoda pričakujemo, da bo v prihodnje pri poročanju o beguncih in sorodnih občutljivih temah deloval bolj družbeno odgovorno in v skladu s svojimi načeli.

Svet za odziv na sovražni govor je bil ustanovljen februarja 2015 v okviru projekta »Z (od)govorom nad sovražni govor«.
Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor deluje v drugem mandatu kot povsem samostojno in neodvisno telo.

5. Nasilni napadi: napad na prosilca za azil, napad na AKC Metelkova Mesto in na Avtonomno tovarno Rog

(Ljubljana, december 2015 - september 2016)

Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor se odziva na nasilne napade v zadnjih mesecih, o katerih je bila javnost obveščena prek medijev in družbenih omrežij. 15. septembra 2016 je bil v Ljubljani žrtev fizičnega nasilja prosilec za azil, državljani Irana. Eden od treh moških, ki so pristopili k njemu v centru mesta, ga je udaril in telesno poškodoval. Dva tedna pred omenjenim dogodkom, v noči s 27. na 28. avgust, je organizirana skupina mladih neonacistov napadla avtonomni kulturni center Metelkova mesto. Med napadom, v katerem so poškodovali več ljudi, je skupina vzklikala fašistična gesla in na obiskovalke in obiskovalce metala kamenje, steklenice in petarde. Napad se je zgodil po tem, ko je čez dan v Ljubljani potekal Vseslovenski antimigrantski shod, na katerem so udeleženci s transparenti in vzklikanjem manifestirali sovraštvo do migrantov. Tretji napad v zadnjem času, ki zahteva odziv, je napad na Avtonomno tovarno Rog v Ljubljani, ki se je zgodil v noči z 10. na 11. junij 2016, ko je skupina zamaskiranih oseb s kiji, kamenjem in pirotehničnimi sredstvi vdrla v Rog, napadla in poškodovala njegove uporabnice in uporabnike. Ob teh dogodkih spomnimo tudi na trojni napad na Sokolc, Sokolski dom v Novem mestu, od decembra 2015 do februarja 2016, ko so pripadniki lokalne skrajne desnice v prostore odvrgli molotovko, narisali kljukaste križe in svastike na pročelje in vrata stavbe ter odvrgli sporočilo, v katerem so zagrozili s požigom objekta. Napadi so se dogajali v času, ko so v domu, ki danes gosti avtonomni kulturni center, organizirali zbiranje pomoči za begunce.

V Svetu z zaskrbljenostjo spremljamo porast sovraštva, ki je v omenjenih primerih eskaliralo v nasilne napade, in opozarjamo, da je nasilje, tokrat uperjeno proti migrantom ali proti uporabnikom in uporabnicam avtonomnih prostorov, ki delujejo v skupno dobrobit, podpirajo ustvarjalnost in raznolikost, nesprijemljivo. Omenjena dejanja ne sodijo samo med dejanja spodbujanja sovraštva in nestrpnosti, ampak prinašajo tudi dejansko manifestacijo fizičnega nasilja. Napadi na migranta, na avtonomne centre, ki delujejo protirasistično in priznavajo avtonomijo migracij, so še posebej zaskrbljujoči v razmerah naraščajočega protimigrantskega razpoloženja v Evropi in širše. Menimo, da je stopnjevanje s sovraštvom motiviranega nasilja, ki se odraža v vse pogostejših napadih, nadaljevanje širjenja antipolitike strahu, ki jo uprizarjajo vladajoče elite, z drugimi sredstvi – z nasilnim fizičnim obračunavanjem.

Organizirane, kot tudi »sporadične« oblike nestrpnosti in nasilja so nesprijemljive. Nujno zahtevajo reakcijo, od javne obsodbe do sodnega pregona – za družbo, v kateri ne bo prevladal strah ali se udomačil lažnivi svet trdnosti, ki potrebam človeka ustreza bolj kot stvarnost sama. Neodziv elit na napade lahko razumemo kot tihi pristanek, da se to »pač dogaja«, in tudi kot potrditev teze o realni in simbolni spojenosti etabrirane politike »ekstremnega centra« s paramilitarističnimi skupinami. Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor zato poziva vladajoče, naj resno obravnavajo in se odzovejo na nasilje, poziva jih k odgovornemu javnemu delovanju ter k prenehanju stopnjevanja militarizacije družbe in poustvarjanju diferenciacije med ljudmi.

Svet za odziv na sovražni govor je bil ustanovljen februarja 2015 v okviru projekta »Z (od)govorom nad sovražni govor«.
Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor deluje v drugem mandatu kot povsem samostojno in neodvisno telo.

6. Homofobni govor v oddaji Kmetija: nov začetek

(Planet TV, september 2016)

Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor je 5. oktobra 2016 prejel pobudo za odziv na posnetek pogovora dveh udeležencev resničnostne oddaje »Kmetija: Nov začetek« na televizijski postaji Planet TV. Prijavitelj je opozoril, da je posnetek na voljo tudi na uradni spletni strani televizijske postaje. Svet je pobudo obravnaval korespondenčno in sklenil, da se nanjo javno odzove.

Obravnavani posnetek prikazuje pogovor dveh udeležencev oddaje, ki v pogovoru ugotavljata, ali je njun sotekmovalec istospolno usmerjen in kakšen je njun odnos do tega vprašanja. Med pogovorom uporabita vrsto predsodkov in žaljivk, usmerjenih proti LGBT skupnosti. Med drugim ugotovita, da parom v istospolnih zvezah ne bi smeli zaupati otrok. Proti koncu pogovora eden izmed sogovornikov pojasni, da je nekoč že načrtoval, da bo udeležence parade ponosa polil z gnojnico.

Svet ugotavlja, da v navedenem primeru lahko govorimo o očitnem primeru homofobnega govora, ki ustreza tudi številnim definicijam sovražnega govora. Iz njunega pogovora je namreč jasno razvidna ideja, da pripadniki deprivilegirane družbene skupine ne smejo imeti enakih pravic kot njihovi sodržavljeni in da jih je treba »postaviti na svoje mesto«, torej da morajo sprejeti podrejeno mesto v družbi, kjer nimajo enakih pravic. Konkretna asociacija na polivanje z gnojnico vsebuje tudi nekatere elemente kaznivega dejanja po 297. členu Kazenskega zakonika – javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti.

Svet upošteva, da sta omenjeni sporni govor izgovarjali osebi brez velike družbene moči. Zato pomemben delež odgovornosti zanj pripisuje platformi, ki je navedenima osebama dala prostor za izrekanje in predvajanje – televizijski postaji Planet TV. Ta je posnetek objavila brez dodatnega komentarja. Po nekaj dneh ga je odstranila s spletne strani, kar lahko nakazuje določeno zavedanje njegove spornosti, a po drugi strani odgovorni pri tem niso podali nobenega komentarja, s katerim bi se lahko bolj jasno distancirali od izgovorjenega in predvajanega.

Svet obsoja tudi ravnanje časnika Slovenske novice ter spletnega portala zurnal24.si, ki sta pripravila prispevka o navedenem posnetku, pri tem pa se prav tako nista na noben način distancirala od navedenih spornih homofobnih vsebin. Prvi je o dogajanju v Kmetiji poročal 30. septembra 2016 pod naslovom »Andrej bi po gejih zlival gnojnico«, drugi pa istega dne z naslovom »Kmetija: Nov začetek: Franc z neverjetnimi žaljivkami nad sotekmovalko«. V času pisanja odziva Sveta sta bila prispevka še vedno na voljo na uradnih straneh omenjenih medijev.

Svet za odziv na sovražni govor je bil ustanovljen februarja 2015 v okviru projekta »Z (od)govorom nad sovražni govor«.
Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor deluje v drugem mandatu kot povsem samostojno in neodvisno telo.

7. O morilcih otrok v oddaji Tarča

(13. oktober 2016, [RTV SLO](#))

Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor je 17. oktobra 2016 prejel pobudo za odziv na izjavo v oddaji RTV SLO »Tarča: Splav – svobodne v odločanju?«, predvajani 13. oktobra 2016. Izpostavljena je izjava gostje oddaje, Angelce Likovič: »In če naredimo splav, smo morilci. Tudi tisti, ki pomagata pri splavih, pomagata moriti otroke. A je to normalno?«. Prijava izpostavlja tudi način vodenja oddaje voditeljice Vide Petrovčič, ki je omenjeno sovražno izjavo celo implicitno opravičila, prav tako pa tudi reakcije urednic Jadranke Rebernik in Mojce Šetinc Pašek, ki sta pred kritikami na račun te oddaje branili voditeljico namesto oseb, ki so bile v oddaji objekt sovražnega govora. Svet je pobudo obravnaval korespondenčno in sklenil, da se nanjo javno odzove.

Izjava A. Likovič je uperjena proti osebam, ki lahko zanosijo, predvsem pa proti tistim, ki so se odločile, se odločajo ali se bodo odločile za umetno prekinitev nosečnosti, saj jih označi za »morilce«. Izjava izpolnjuje ključne kriterije sovražnega govora:

- uperjena je zoper osebe, ki so v obstoječih razmerjih moči strukturno podrejene (osebe, ki lahko zanosijo, so namreč specifičen objekt nadzora državnih politik in prevladujočih vsakdanjih praks),
- označene so za »morilce«, kar je ena najhujših in čustveno obteženih obtožb in zato že sama po sebi spodbuja nestrpnost,
- sporna izjava na prvi pogled vnapij obsoja potencialne odločitve (za umetno prekinitev nosečnosti), ne pa tudi pripadnic in pripadnikov omenjene družbene skupine, vendar v tem primeru (potencialnega) dejanja (abortusa) ni mogoče ločiti od pripadnosti določeni, marginalizirani družbeni skupini oseb z določenimi reproduktivnimi sposobnostmi.

V omenjeni izjavi se stigmatizacija, obtožba in sovražnost jasno premestijo tudi na osebe, ki (legalno) opravljajo abortus. Kljub zapisu, ki ga lahko zasledimo v Pravilniku o poklicnih standardih RTV SLO (točka 9.3. *Gostujoči komentatorji*): »RTV SLO si bo dosledno prizadevala povabiti komentatorje, ki so znani po tem, da lahko povejo *strokovno mnenje, izhajajoče iz natančnih informacij*«, so bile v dotični oddaji v gosteh osebe, ki svojega mnenja ne utemeljujejo strokovno in argumentirano, temveč ideološko in čustveno manipulativno, torej z vzbujanjem strahu (npr. pred izumrtjem rastlinskega in živalskega sveta, človeka, slovenskega naroda), občutkov krivde (npr. »morilci«) in ksenofobije (npr. »A bomo mi uvažali druge otroke, tako kot Merklova, ki je vse uvozila, namesto da bi imeli svoje otroke? Naše otroke, naše korenine rabimo, mi v Sloveniji«). RTV SLO je, glede na to, da je dotična oseba že gostovala v njihovih oddajah, lahko predvidevala podobne sovražne in/ali diskriminatorne izjave kot jih je A. Likovič izjavila na primer le nekaj dni pred Tarčo, v oddaji Dobro jutro: »Mi se borimo za to, da bomo imeli naše potomce s slovenskimi koreninami, zato podpiramo vse mamice, da rodijo, tudi posiljene«.

Z izbiro gostij, ki niso strokovnjakinje za obravnavano področje, s senzacionalistično postavitvijo oddaje in voditeljičinimi prispevki, je tako k sovražni retoriki, uperjeni proti osebam, ki lahko zanosijo, in proti tistim, ki jim pri tem strokovno ustrezno pomagajo, prispevala tudi RTV SLO. Oddaja je sicer pokazala na številne kritične odzive, med njimi številnih gledalk in gledalcev RTV SLO, odziv Programskega sveta in Varuha pravic gledalcev in poslušalcev, ki so zahtevali javna pojasnila urednikov in vodstva televizije.

Svet za odziv na sovražni govor je bil ustanovljen februarja 2015 v okviru projekta »Z (od)govorom nad sovražni govor«.
Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor deluje v drugem mandatu kot povsem samostojno in neodvisno telo.

V Svetu soglašamo, da je takšne in podobne govore treba obravnavati izjemno resno, predvsem upoštevajoč obstoječi kontekst širšega družbenega življenja, tudi izven slovenskega nacionalnega okvira, vse bolj zaznamovanega z repatriarhalizacijo in rekatolizacijo. Prav tu se namreč mobilizirajo neokonservativne, institucionalno in organizacijsko močne skupine, ki izrazito selektivno upravljajo s konceptom »delovati v dobro otrok« in ga nanašajo tudi na tiste pojavnosti, kjer njegova uporaba ni ustrezna (npr. zarodek) in/ali utemeljena (npr. nasprotovanje pravnemu prepoznanju otrok, ki živijo v družinah s starši enakega spola, in za katere bi takšno prepoznanje vsekakor bilo v njihovo dobrobit, pa se jim ga odreka, domnevno ravno v imenu njihove »dobrobiti«). Njihov namen je vsiljevati takšne ideologije, ki delujejo izključevalno do deprivilegiranih družbenih skupin, ki so že tako podvržene izrazitim regulatornim praksam, in jim kratijo ali poskušajo kratiti pravice do avtonomnega odločanja o lastnih telesih.

Izjavo Angelce Likovič obravnavamo kot primer sovražnega govora in kot izjavo v vrsti njej podobnih, ki skušajo s sovražno vsebino nasilno poseči v pravico do abortusa, ki je eden od temeljev demokratične ureditve in v zgodovinski kontinuiteti nasilja do oseb, družbeno prepoznanih kot ženske, predstavlja izjemno pomemben dosežek. Svet z zaskrbljenostjo spremlja medle odzive vodstva RTV SLO in uredništva Tarče na pritožbe, povezane z oddajo. Pričakujemo, da ustvarjalci in ustvarjalke programov in oddaj delujejo z upoštevanjem profesionalnih standardov, ki javnemu mediju med drugim narekujejo spoštovanje ustavnih pravic in človekovega dostojanstva, zagotavljanje verodostojnosti, izogibanje senzacionalizmu, kot tudi izogibanje pritiskom raznih interesnih skupin.

Svet za odziv na sovražni govor je bil ustanovljen februarja 2015 v okviru projekta »Z (od)govorom nad sovražni govor«.
Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor deluje v drugem mandatu kot povsem samostojno in neodvisno telo.

Svet za odziv na sovražni in diskriminatorni govor smo (po abecedi):

Liana Kalčina

Andrej Motl

Mojca Pajnik

Nina Perger

Arjan Pregl

Barbara Rajgelj

Andrej Rozman – Roza

Lea Širok

Boris Vezjak